

Na użytek harcerzy i harcerek z III Szczepu Harcerskiego „Leśni”

WAMPUMY LEŚNYCH

Książka zawierająca zestaw specjalnych
puszczańskich sprawności
opracowanych przez instruktorów
Gromady Wilków
Puszczańskiego Kręgu Czarnego Dębu

WYCINEK Z KSIĄŻKI

zawiera również bonus w postaci
mini poradnika – obóz zastępów
poradnika harcerza leśnego
poradnika pierwszej pomocy
leśnej książki kucharskiej
i wielu innych wiadomości

Kraków 2011

Jeśli ktoś uważnie się przyjrzy to znajdzie w nich echa Leśnego Wampum Warszawskiej Drużyny „ArizonaC”, materiały z Wrocławskiego Szczepu Harcerzy Leśnych „Watra” oraz Czyny i Wielkie Czyny rodem ze „Zwoju Kory Brzozowej”.

Wampumy Leśnych są instrumentem metodycznym będącym bazą do opracowywania indywidualnych programów dla harcerzy i harcerek stosowanym w Tyskim III Szczepie Harcerskim „Leśni” w celu uporządkowania oraz doprowadzenia do powtarzalności „drogi” jaką musi pokonać każdy adept leśnej mądrości. Dzięki swojej konstrukcji pozwalają jednak na modyfikacje służące spersonalizowaniu instrumentu.

Oznaczeniem Wampumów jest plakietka. Plakietkę otrzymuje każdy adept, który rozpoczął zdobywanie Wampumów. O osiągnięciu danego poziomu świadczy mała tasiemka wszyta w dolną krawędź plakietki i wystająca na około centymetr. Dla MW jest to taśma biała, dla ŚW granatowa, dla DW zielona, a dla WW Czerwona. Plakietkę nosimy na prawym ramieniu ok. 1 do 2 cm od wszycia rękawa, ponad symbolami sprawności.

Nie są nasze Wampumy łatwe do zdobycie jednak ... Nie jest również bardzo trudne. Wszystkie te rzeczy są do zrobienia przez każdego harcerza. Potrzeba tylko wytrwałości i pewności, że droga którą obraliśmy jest właśnie tą drogą prowadzącą na Górę Poznania... Miłej wędrówki życzą instruktorzy Gromady Wilków Puszczańskiego Kręgu Czarnego Dębu:

Małe wampum

A. Ciało

- *Przejdzie 6 km w 1 godzinę.
- *Potrafi jeździć na rowerze.
- *Naprawi przebite koło.
- *Zrobi łóżko z wikliny, albo matę z sitowia, albo łóżko równie wygodne i trwałe z materiałów naturalnych i sznurka.

B. Umysł

- *Zna symbol puszczaństwa, potrafi wytłumaczyć jego symbolikę
- Zna podstawowe informacje dotyczące historii swojej miejscowości, zna historię głównych budynków publicznych, takich jak ratusz, poczta, szkoła, kościoły.
- *Wie jak wybrać miejsce biwakowania oraz jak je przygotować na wypadek deszczu.
- Prawidłowo wykona mapę 0,5 km drogi z pamięci.
- Wie, gdzie, na wsi w 3 kilometrowym obwodzie, w mieście 0,5 km, znajduje się warsztat samochodowy, sklep rowerowy, stacja benzynowa. (1,5 km dla harcerzy)
- Zawiąże szybko 6 rodzajów węzłów. (4 dla harcerzy)
- Potrafi rozpoznać 10 gatunków drzew, 10 chronionych roślin i zwierząt
- *Umie zabezpieczyć miejsce wokół ogniska oraz zamaskować je po ognisku.
- *Przyrządzi 4 różne potrawy przy ognisku (np. upiecze ciasto Bi-Pi, przyrządzi harcerskie grzanki, upiecze jajko w kartoflu, itp)
- Potrafi wyznaczyć kierunki świata za pomocą słońca i obserwacji przyrody. Nie błądzi w lesie, potrafi wrócić po własnych śladach.
- Szanuje las i przyczynia się do jego ochrony. Wie, gdzie są w Polsce puszcze i najgłówniejsze rezerваты leśne. Opowie z własnych doświadczeń i przeczytanej książki o byczaję życia leśnego.

C. Hart Ducha

- Wie jak unikać napaści i kradzieży w mieście.
- *Zbuduje szałas oraz spędzi w nim jedną noc.
- Potrafi ułożyć 3 typy ognisk i rozpalić je jedną zapalką,

D. Miłość - Służba

- Pomoże w gotowaniu podczas dwudniowego biwaku.
- Pomoże zebrać opał w kuchni biwakowej.
- *Wie jak używać drabiny, ratowniczej poduszki powietrznej, gaśnicy, tłumicy.
- Zna kierunek, w którym się znajduje 5 głównych sąsiednich miast i jest w stanie udzielić obcemu informacji jak tam dotrzeć. (3 miasta dla harcerzy)
- *Zna sposoby wzywania pomocy, potrafi zabezpieczyć miejsce wypadku.
- *Wie jak powinna być wyposażona apteczka pierwszej pomocy
- *Potrafi przeprowadzić badanie poszkodowanego i prawidłowo zawiadomić właściwe służby

MW zawiera 25 wymagań. 13 jest obowiązkowych (*). Z pozostałych 12 należy wybrać sobie co najmniej 6.

Średnie wampum

A. Ciało

- *Przeplynie 100 metrów.
- Samodzielnie 10 razy rozbił dwuosobowy namiot, przygotował go do użytkowania oraz na wypadek burzy.
- *Był w bieżący 2m półroczu na co najmniej czterech wycieczkach, w tym na dwóch z nocowaniem w polu.

B. Umysł

- *Objaśni Regułę Czterokrotnego Ognia
- Potrafi rozpoznać 5 ziół oraz wykorzystać je w praktyce.
- *Wie jak zbudować latrynę.
- Potrafi zmierzyć kąt nachylenia zbocza.
- *Potrafi rozpalić 15 kolejnych ognisk za pomocą 15 zapalek, w różnych miejscach, z czego przynajmniej jedno podczas deszczowej pogody. Musi to być co najmniej 6 różnych typów ognisk (10 dla harcerzy)
- Zmierzy wysokość drzewa, słupa telefonicznego i wieży kościelnej bez wspinania się nań, zmierzy odległość między dwoma drzewami, zmierzy szerokość rzeki bez przekraczania jej. Błąd pomiaru może wynieść maksymalnie 10%.
- *Sporządzi z drewna, płótna i naturalnych farb leśne ozdoby oraz zainstaluje je na obozie: a) wesoła dusza; b) mądra sowa – symbol mądrości; c) maska taneczna; d) zdobione, okrągłe siedzisko; e) czerwone bóstwo – symbol władzy; f) obozowy ludzik; g) tygrys bengalski; h) traperska zasłona; i) kodeks obozowy; j) gromowy ptak – zwiastun burzy lub podobne ozdoby według własnego wyboru i fantazji. Łączna ilość: co najmniej 3.
- *Zna każdą ścieżkę i skrót w każdym kierunku na dystansie 3 km od swojej harcówki/hufca/kwatery głównej. (1 km dla harcerzy)
- *Zrobił nieprzepuszczalny dla wody dach z naturalnych materiałów.
- *Zrobił, opracował, wywołał zdjęcia 12 różnych tematów- 3 wnętrza, 3 portrety, 3 krajobrazy oraz 3 zdjęcia w ruchu.
- Związał drągi by zrobić rusztowanie.
- *Połączył liny.
- Wie jak, w ekologiczny i praktyczny sposób pozbyć się z obozowiska śmieci i odpadków.
- *Biwakuje pod namiotem lub szałasem z zachowaniem zasad higieny, bezpieczeństwa i estetyki. Potrafi ogrzać wnętrze szałas.
- Wie za pomocą jakiego gatunku drzewa szybciej zagotuje wodę, jakie gatunki nadają się do długiego gotowania, a jakie do całonocnego ogniska warty.
- Potrafi rozpoznać 25 gatunków drzew, gdy mają liście lub 15 gatunków według pąków, kory lub kształtu korony w zimie.
- *Wie jak nie być łatwym celem ataku w mieście i w lesie

C. Hart Ducha

- *Potrafi zagotować 1 litr wody w 2 litrowym naczyniu - w 10 minut za pomocą: 1 zapalki, 1 polana, 1 siekiery; (15 min. dla harcerzy)
- *Zrobi łatwe do rozpoznania zdjęcie dzikiego zwierzęcia w warunkach naturalnych.
- *Rozpali (nawet w trudnych warunkach) ogień i przyrządzi prosty posiłek.

D. Miłość – Służba

- Zajmie się gotowaniem podczas dwudniowego biwaku. Może to robić z pomocą jednej osoby.
- Zajmie się przygotowaniem oraz przypilnuje by nie zabrakło opału do gotowania w czasie biwaku.
- *Wie jak ratować zwierzęta (np. z pożaru, wnyków, itp).
- *Ugotuje na ognisku 12 różnych treściwych dań dla co najmniej 2 osób. Wykorzysta do tego tylko obozowe naczynia oraz tylko podstawowe surowce.
- *Potrafi udzielić pierwszej pomocy w przypadku: złamania żuchwy, kończyn dolnych i górnych, palca, dłoni, kręgosłupa; rany głowy, klatki piersiowej, kończyn; zatrzymania oddechu i akcji serca.
- *Zna następstwa działania ciepła i zimna na ludzkie ciało. Wie jak zapobiegać negatywnym konsekwencjom ich oddziaływania

ŚW zawiera 29 wymagań. 19 jest obowiązkowych (*). Z pozostałych 10 należy wybrać sobie co najmniej 5.

Duże wampum

A. Ciało

- *Przebiegnie 50 metrów w 8 s.
- *Przejdzie 1,5 km w 11 minut. (15 dla harcerzy)
- *Przez 100 nocy (niekoniecznie następujących po sobie) spał na zewnątrz (poza budynkiem) (50 dla harcerzy)
- *Wiosłuje, pcha, wiosłuje pojedynczym wiosłem i steruje łodzią. Prawidłowo i sprawnie przybije do brzegu.
- Spędził co najmniej 3 kolejne noce na chatkach.

B. Umysł

- Wie jak zrobić tratwę
- *Wie jak się zachowywać w zadymionym pomieszczeniu
- Oszacuje odległość dwóch nieosiągalnych obiektów, z dokładnością do 10% na 10 różnych szlakach.
- *Zrobi łatwe do rozpoznania zdjęcie ryby w wodzie.
- *Zrobi łatwe do rozpoznania zdjęcie jakiegokolwiek dzikiego ptaka większego od drozda, gdy siedzi w swym gnieździe.
- Potrafi oszacować prędkość strumienia.
- *Uszyje buty i przejdzie w nich co najmniej 1km.
- *Zbuduje piec z gliny/ cegieł/ kamieni
- Zbuduje igloo.
- Zbudował prawidłowo i dobrze działający zegar słoneczny
- *Objasni naturalne zjawiska, które można użyć do prognozowania przebiegu pogody. Wiedzę o prognozowaniu wykorzysta na obozie.
- Załata trwale dziurawą łódkę lub kanadyjkę (naprawi samochód)

C. Hart Ducha

- *Kierował obozowiskiem co najmniej 5 osób przez siedem słońc (jeden tydzień), utrzymał wszystko w należyтым porządku.
- Umieści na mapie z dużą skalą jak najwięcej ze zdobytych informacji.
- *Rozpali ogień za pomocą tarcia drewna.
- *Potrafi przenieść ogień na odległość co najmniej 1 km w zbudowanym przez siebie urządzeniu.

D. Miłość – Służba

- *Wie co robić w przypadku wybuchu paniki.
- Wie jak się zachować w płonącym budynku.
- *Wie jak pomóc policji w utrzymaniu tłumu z dala od miejsca zdarzenia.
- Wie jak ratować dobytek.
- *Ugotował dla co najmniej 3 osób 21 treściwych potraw z użyciem naczyń obozowych (12 dla harcerzy)
- *Zbudował kuchnię obozową.
- *Potrafi przeprowadzić ewakuację i przetransportować poszkodowanego (poszkodowanych) z miejsca zdarzenia.

- *Zna niebezpieczeństwa związane z pobytem na łonie przyrody. Potrafi im zapobiegać oraz radzić sobie w niebezpiecznych sytuacjach (np. ukąszenie przez żmiję, trujące rośliny, itp)

DW zawiera 29 wymagań. 19 jest obowiązkowych (*). Z pozostałych 10 należy wybrać sobie co najmniej 5.

Wielkie wampum

A. Ciało

- *Przebiegnie 100 metrów w 14,5 s.
- *Zbuduje szałas lub chatę odpowiednią dla 3 mieszkańców.
- Zetnie drzewo o średnicy 15 cm lub słup w określonym kierunku, tak by spadło pomiędzy 2 kołki oddalone o 6 metrów, w 60 sekund. (12 metrów i 2 minuty dla harcerzy)
- *Przebył w sumie co najmniej 800 km (w kanadyjce, na nogach, w siodle, itp), obozując na dworze. (400 km dla harcerzy)
- *Przeplynie 25 metrów w butach i w ubraniu

B. Umysł

- *Potrafi rozpałcić ogień za pomocą tarcia drewna co najmniej 2 sposobami, przy czym samodzielnie wykonał zestaw do rozpalania.
- *Potrafi określić ile litrów wody przepływa przez wodospad lub w dół strumienia.
- Zbudował solidną kładkę
- *Tropi za śladem ludzkim lub zwierzęcym, zachowując zasady tropicielskie. Wyszuka w lesie 5 tropów zwierząt dzikich i 5 domowych. Rozróżni tropy człowieka zależnie od rodzaju chodu. Narysuje z pamięci własny trop. Rozpozna z tropu kierunek jazdy roweru, samochodu...
- Wytyczy szlak tropielski długości około 1,5 km opatrzone listami indyjskimi; przejdzie za takim szlakiem, zachowując zasady tropielskie. W grach tropielskich wykaże spostrzegawczość, domyślność i dobrą pamięć wzrokową.
- *Uda głos i rozpozna trop zwierzęcia, będącego jego godłem lub, tego które jest mu w jakiś sposób bliskie
- *Rozpozna gatunki 10 roślin jadalnych i leczniczych rosnących w lesie.

C. Hart Ducha

- Wie, jak żyje las. Wykona wyznaczone mu konkretnie i w szczególności, a zależnie od rodzaju lasu zadanie przyrodnicze, polegające na zapoznaniu się z życiem owadów, ptaków lub roślin w lesie - albo: sprawdzi przez obserwację znaną poprzednio prawdę przyrodniczą, np. o przystosowaniu owadów do życia, zależności rozwoju roślin od gleby, obyczaju zwierząt - albo wreszcie: podpatrzy zwierzę, nadzwyczaj trudne do podejścia.
- *Wypowie prawa puszczy lub inne zasady życia na łonie przyrody i wykaże, że stara się swoje współzycie z przyrodą układać według tych zasad.

D. Miłość – Służba

- *Posiada ogólną wiedzę na temat swojego powiatu w promieniu 10 km od swojej lokalnej głównej kwatery, by móc oprowadzić ludzi w każdym czasie, w dzień lub w nocy. (3 km dla harcerzy)
- Wykona sam lub z zastępem przedmiot potrzebny do ćwiczeń w tropieniu.
- *Urządzi przyjęcie dla wszystkich obozowiczów którego podstawą będą produkty własnoręcznie zebrane w lesie i u gospodarzy.
- *Potrafi sobie poradzić w przypadku zatrucia i wstrząsu.

WW zawiera 18 wymagań. 13 jest obowiązkowych (*). Z pozostałych 5 należy wybrać sobie co najmniej 3.

KILKA SŁÓW O TYM JAK ?

Jak pracujemy z Wampumami ? Oczywiście to zależy od danego harcerza czy harcerki, od ich zaradności i samodzielności. Należy jednak pamiętać o roli drużynowego w tym wszystkim. Jest idealnie jeśli drużynowy jest człowiekiem świadomym w sprawie używania metody harcerskiej i wie, że instrumenty najlepiej działają gdy ich stosowanie wynika z codziennego życia. Każda zbiórka może być okazją do „zaliczenia” kolejnego punktu. Jednocześnie Wampumy są idealne do zdobywania całkowicie samodzielnie przez harcerki i harcerzy. Wszystko jest jasne, rozpisane punkt po punkcie. Nie potrzeba wielkiej filozofii by dany punkt zaliczyć. Ot, zrobiłeś ? Masz :)

Całkiem osobną okazją jest obóz. Tam Wampumy mogą spokojnie stanowić wypełnienie programu w miejscach gdzie jest co wypełniać :) Oczywiście wiele zależy od rodzaju obozu. U „Leśnych” programem obozów od wielu lat jest po prostu życie. Takie w prostej puszczańskiej formie, mocno zbliżone do tego z czym można się zapoznać podczas lektury „Lata Leśnych Ludzi” Przy tego typu programie Wampumy są całkowicie naturalnym jego uzupełnieniem. Należy również wspomnieć o najfajniejszej chyba kategorii obozów harcerskich jakimi są obozy zastępów. Niestety mało popularne bo dość wymagające od kadry takiego obozu. Wampumy są tak dopasowane do tego typu obozu, że wręcz nie mogą nie zawierać wskazówek jak do takiego obozu podejść. To właśnie przy tego typu obozie bardzo cenną dla zastępów będzie zawarta w niniejszej publikacji leśna książka kucharska a realizacja wymagań Wampumów spowoduje rozkwit harcerskiej pracy nad sobą wprowadzając jednocześnie w życie drużyny realizację mistrzostw woodcraftu opracowanych przez „Czarnego Wilka” a więc...